

Miðfyriristingin **forðar** kommununum á eldraøkinum

Jóhan Christiansen, borgarstjóri í Eysturkommunu, finst hvassliga at miðfyriristingini fyri at halda fast um eldraðkið

ÁRNI GREGERSEN

Kommunurnar yvirtóku eldraðkið í Føroyum 1. januar, men landsmyndugleikarnir halda framvegis fast í økinum og vilja ikki av álvara sleppa tí.

Tað framgongur klárt av teimum viðmerkingum, sum borgarstjórin í Eysturkommunu, Jóhan Christiansen, hevur sett fram alment.

– Tað stendur greitt, at miðfyriristingin ikki vil sleppa økinum og heldur fast um at avgera, hvussu vit skulu taka okkum av teimum eldru, sigur Jóhan Christiansen.

Hann vísir á, at kommunurnar noyðast at koma uppí fyra ymiskar KT-skipanir, nú tær hava yvirtikið eldraðkið, og tað allarringasta er, at kommunurnar noyðast at senda

Eyðun Christiansen, stjóri í Kommunufelagnum, sigur at enn verður samráðst um markamótini.

skjøluni í sambandi við eldraðkið til Havnar.

– Í Eysturkommunu og Fugla-fjarðar kommunu har tilsamans 70 borgarar fáa hjálp – annaðhvørt tí tey eru á bústovnum ella fáa heima-hjálp – hava vit ikki brúk fyri stórum og dýrum skipanum. Hetta eru færri brúkarar enn vit hava í barnagørðunum, sigur borgarstjórin.

Stórt stig

At leggja eldraðkið út til kommunurnar er eitt stórt stig at taka, og tað hevur eisini tikið drúgva tíð.

Upprunaliga var ætlanin fyrst at leggja kommunurnar saman í størri eindir, men tá ið tað miseydnadist, var gjørd ein onnur skipan, har eldraðkið varð býtt í samstarvsøkir.

Kommunurnar hava fingið um 400 milljónir krónur fyri at taka sær av teimum eldru. Pengarnir eru knýttir at forskattingini av pensjónum og øðrum, so kommunurnar fara eisini at fáa meira pening komandi árin. Hetta tí nú er øllum álagt at gjalda inn til pensjón, og hetta tal verður tí vaksandi komandi 13 árin til øll gjalda 15 prosent í pensjón.

Sum skilst eru nakrir spurningar eftir at loysa, so samstarvið um eldraðkið annars fer at virka.

Serlgia eru tað tey ymisku markamótini, sum enn ikki eru fingin endaliga uppá pláss.

– Vit arbeiða framhaldandi við hesum spurningunum og sum tað sær út so fer tað eisini at bera til at finna eina loysn á tí, sigur stjórin í Kommunufelagnum, Eyðun Christiansen.

Jóhan Christiansen, borgarstjóri í Eysturkommunu, finst hvassliga at, at miðfyriristingin ikki vil sleppa eldraðkinum.

Sparingarnar

400 milljónir krónur letur landið til kommunurnar fyri at røkja eldraðkið, men onki er sum bendir á, at nakrar

sparingar verða gjørdar í miðfyriristingini, nú kommunurnar sjálvar taka sær av eldraðkinum.

Sum skilst verða framvegis áleið tríggjar miljónur krónur goymdar

eftir hjá landinum, men ein partur av teimum verður brúktur til at koma burturúr leigumálum o.a.

Borgarstjórin í Eysturkommunu dylir ikki fyri, at hann metir tað sum miðfyriristingin ger er ein toppstýring, so tað munar:

– Her er talan um totala toppstýring, har hvør minuttur verður skrásettur og planlagdur út í æsir. Er tað veruliga neyðugt? Er tað við at tryggja eina góða tænastru? Tað haldi eg ikki. Soleiðis planleggur man eina bussleið, men ikki eina tænastru til fólk, sigur Jóhan Christiansen.

Skil á

Borgarstjórin í Eysturoynni er rættuliga hvassorðaður í sínum viðmerkingum og leggur eftir miðfyriristingini fyri ikki at vilja sleppa endanum og lata kommunurnar taka sær av tí, sum semja er gjørd um.

– Alt samskiptið vit hava havt við landsmyndugleikanar ber brá av, at tey halda, at skal nakað skil vera á umsitingini av eldraðkinum, so kunna kommunurnar ikki umsita tað. Tað er avgerðandi fyri tænastru, at hvør smálutur verður sentralstýrdur á ein tílikan hátt, at sjálvt tey mest kommunistisku londini í heiminum blikna í mun til Føroyar. Um ikki, so kollsiglur alt eldraðkið, sigur hann.

Sosialurin hevur roynt at fingið viðmerkingar frá Anniku Olsen, landsstýrskvinnu við almannamálum og landsstýrismanninum við figgjarmálum, Jørgen Niclassen, uttan at tað eydnaðist undan evstamarki.

Nýggj kommunal eind tekur sær av eldraðkinum

Tá ið uppskotið um at leggja eldraðkið til kommunurnar var viðgjørt í trivnaðarnevndini hjá Løgtinginum, var ein fortreyt, at vald og gjald áttu at fylgjast at.

Meirlutin í trivnaðarnevndini skrivaði:

– Í allari tilgongdini at leggja eldraðkið út á kommunurnar at umsita hevur ein grundgeving verið, atkommunurnar eru væl førar fyri at umsita økið minst lika væl sum landið. Meirilutin heldur tí, atlógín

eigur at vera so lítið avmarkandi fyri kommunurnar sum møgult.

Viðmerkingin hjá Jóhan Christiansen, borgarstjóra í Eysturkommunu, vísir á, at nú eldraðkið er lagt út til kommunurnar, hendir júst tað mótsatta av tí, sum meirlutin í trivnaðarnevndini ynskti.

Nú er tað sum landsmyndugleikarnir framvegis halda fast um eldraðkið og áseta kommununum treytir.

Tá ið uppskotið var í nevndini mælti minnilutin – umboð fyri and-

støðuna á tingi – til at fella uppskotið, tí tá vóru framvegis fleiri ógreið viðurskiptir.

Málið var kortini samtykt.

Nýggjar eindir

Flytingin av eldraðkinum til kommunurnar hevur eisini broytt kommunala landslagið í Føroyum.

Upprunaliga var ætlanin fyrst at leggja kommunurnar saman í størri eindir áðrenn kommunurnar yvirtóku eldraðki, men eftir at ein fólk-

atkvøða hevði verið um spurningin, datt hendan ætlan niðurfyri.

Nú er so tað hent, at nýggjar kommunalar samstarvseindir eru gjørdar, sum fyribils bert taka sær av eldraðkinum.

Hetta líkist nógv skipanini í Danmark við regiónum, sum fyrst og fremst taka sær av heilsuøkinum. Regiónirnar hava kortini onnur smærri mál eisini, sum tær taka sær av.

Í veruleikanum er hendan skip-

anin eitt lag afturat, so at vit nú umsitingarlaga hava landið, eldrasamstarvini og kommunurnar.

Sjálvt um lóggávuvaldið ikki formliga hevur gjørt eldrasamstarvini til ein veruliga kommunala millumeind, so virkar hendan soleiðis framvegis.

Føroyar eru tí eitt tungt umsitingarligt samfelag, sum mest er at samanbera við størri eindirnar í stórum londum.